

HAMK

Häme University
of Applied Sciences

Tämä on rinnakkaistallenne alkuperäisestä artikkelista /
This is a self-archived version of the original article.

Version: Publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Vahtila, O. (2023). Luomu sakkaa - kasvykäyrätavoite edellyttää uusia lääkkeitä. *Käytännön Maamies*, (8), 13.

Luomu sakkaa – kasvukäyrätavoite edellyttää uusia lääkkeitä

Ruokavirasto on sivuillaan kuvannut luomukasvituotannon seuraavasti: Luonnonmukaisessa viljelyssä kasviravitsemuksen ja -suojelun perustana on monivuotinen viljelykierto, jossa eri kasvilajit vuorottelevat. Syväjuuristen kasvien viljelyllä parannetaan maan viljavuutta ja estetään eroosiota. Viljelykasvien vuorottelulla ehkäistään kasvintuhoojien säilymistä ja lisääntymistä kasvustossa.

Kuulostaa järkevältä ja helpolta, mutta miksi käytännössä on niin vaikeaa, että noin 600 tilaa luopui luomusta, kun uusi cap-kausi alkoi? Luomun kasvun tavoitteet näyttävät siis ainakin tällä hetkellä jäävän kauas tavoitellusta.

Voimassa olevan maa- ja metsätalousministeriön Luomu 2.0 -ohjelman luomutavoitteet vuoteen 2030 mennessä ovat isot. Ohjelmassa tavoitellaan sitä, että 25 prosenttia Suomen peltoalasta viljellään luomuna ja että 25 prosenttia ammattikeittiöiden käyttämästä raaka-aineesta on luomua. Kuluttajakysynnässä tavoitellaan luomun tuplaamista viiteen prosenttiin. Tavoitteita on asetettu myös luomukeruaalun, luomuvesiviljelyn ja kiennin suhteen. Mielenkiintoinen seikka on se, että **Petteri Orpon** hallitusohjelmassa luomua ei mainita kertaakaan – haloo hallitus.

Ruokaviraston tilastoista löytyy luomutoimijat ja -tuotantoalat. Vuoden 2022 lopussa luomupellon osuus oli 307 000 hehtaaria, joka on 15 prosenttia koko peltoalasta. Muutos sitä edeltävään vuoteen oli lisäystä kuusi prosenttia. Vuoden 2023 ennakkotiedon mukaan luomupeltoala on tänä vuonna vähentynyt seitsemän prosenttia. Uusia luomutiloja aloitti vain 77, kun taas lopettavia tiloja oli 604. Aloittavista tiloista kotieläintiloja on 27. Tilakohtaisesti lopettamisen syytä on varmasti monia, mutta pääasiallisia syitä lienevät ne, ettei luomutuotteista makseta enää enempää kuin tavanomaisesti tuotetusta, uutena ehtona tullut tilakohtainen myyntikasvivaatimus sekä yleinen byrokratia.

Valtakunnallisesti on uutisoitu suurtilallinen **Niko Ahlqvistin** luomutaipaleesta vuosien varrella. Hän siirtyi luomuun vuonna 2017 ja vuonna 2020 hän oli Maaseudun Tulevaisuuden mukaan sanonut, että luomu

selkeytti toimintaa ja että hän ei todellakaan vaihtaisi takaisin tavanomaiseen tuotantoon. Alkuvaiheen usko pärjätä byrokratian kanssa osoittautui vääräksi ja johti tukien takaisinperintään. Lehtitiedon mukaan hän ei uskalla enää viljellä luomuna, koska valvonta on liian tulkinvaraista ja kannattavuus on laskenut tuottajahintojen laskun myötä.

Myyntikasvivelvoite mutkistaa viljelyä ja horjuttaa totuttuja käytäntöjä. Aikaisemmasta poiketen luomusitoumuksen alasta vähintään 30 prosentilla tulee viljellä kasvia, josta on odotettavissa luomutuotetta markkinoille. Velvoite ei koske tiloja, jotka tuottavat vähintään puolella sitoumusalasta rehua luomueläimille. Sääntö tuo isoja ongelmia sellaisille tiloille, joissa kotieläimet eivät ole luomussa ja peltoala tarvitaan karjan rehun tuottamiseen.

Tuottajahintojen lasku on luonnollisesti pettymys ja viesti markkinoilta. Tähän asti korkeampi hinta on kompensoinut pienempää satoa. Luomutilojen kannattavuus onkin ollut tavanomaisia tiloja parempi, vaikka sadot ovat olleet heikompia. Luken tilastojen mukaan sadot ovat olleet luomuviljoilla keskimäärin 53–67 prosenttia, seosviljoilla 88 prosenttia, herneellä ja härkäpavulla 75–87 prosenttia ja rypsilä 62 prosenttia tavanomaisen tuotannon sadoista. Parempaa tulosta selittää myös luomutuki sekä pienemmät ostopanokset. Kannattavuuden heikkeneminen on varmasti yksi keskeinen syy luomusta luopumiseen – katsotaan, että siirtyminen tavanomaiseen tuotantoon vapauttaa byrokratiasta ja antaa enemmän liikkumavaraa jo muutoinkin ahtaassa toimintaympäristössä.

Myös Mustialassa pohdittiin, jatketaanko luomussa vai palataanko tavanomaiseen tuotantoon. Vaakakuppi kääntyi luomun hyväksi. Pelloillamme onkin edellisten vuosien tapaan lukuisia luomututkimuskenttiä. Painopiste on erityisesti palkokasveja sisältävässä sekaviljelyssä, joka on kansainvälisen tutkimustiedon perusteella yksi potentiaalinen keino saavuttaa suurempia satoja ympäristökestävästi ja samalla lisätä valkuaisomavaraa. Luomukoekenttien myötä tehdään tiivistä yhteistyötä tutkimuksen ja yritysten kanssa. Esimerkiksi Luken, Helsingin yli-

opiston ja Hämeen ammattikorkeakoulun yhteisessä LuoVaMix-hankeessa verrataan 2–3 lajisten seosten satoisuutta eri lajien puhdaskasvustoihin.

Kevään työskentely minulla oli selvittää, miten luomua tällä hetkellä opetetaan ammattillisella toisella asteella ja ammattikorkeakoulussa. Yllätyin siitä, että luomu on merkittävässä roolissa useammassakin koulussa. Suomessa on luomuosaamista ja luomun kehittämistä ollaan kiinnostuneita. Hyviä esimerkkejä ovat Laurean ja Salpaoksen ruoka-alan koulutukset. Osarassa on pitkä kokemus luomusta ja Oulun amkissa luomu löytyy jo agrologikoulutuksen pakollisista perusopinnoista.

Itse toivoisin, että luomun notkahdus olisi väliaikainen ilmiö ja panostukset luomun kehittämiseen jatkuisivat. Miksi emme siis toimisi edelläkävijöinä tekemässä sitä maailmaa, joka perustuu biologiseen tydensidontaan, ravinteiden kierrätykseen ja torjunta-aineettomaan viljelyyn? Luomun tähti on kuitenkin kirkastettava, koska se kilpailee nyt useiden ilmastonmuutoksen torjunnalla perusteltujen trendien kanssa. □

OUTI VAHTILA, AGROLOGI (YAMK),
KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ HÄMEEN
AMMATTIKORKEAKOULUN BIOTALOUS-
OSAAMISEN YKSIKÖSSÄ MUSTIALASSA
outi.vahtila@hamk.fi

